

Proč vydali známku?

Vzdělávací cíl: Žáci naleznou vztah mezi fotografií československých legionářů během bitvy u Zborova a známkou vydanou k výročí bitvy. Žáci pojmenují důvody vydání známky.

Klíčová slova: první světová válka, ČSR vzpomínková kultura, dobové perspektivy, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ ZNÁMKY (2 min.)

Prohlížení známky k 20. výročí bitvy u Zborova s pomocí lupy a četba popisky.

Seznámení s kompozicí známky. Údaj „Zborov 1917-1937“ odkazuje k lokaci a dataci bojové události (malé město na dnešní západní Ukrajině, 1917) a k roku, ve kterém byla známka vydána (1937).

2 ZKOUMÁNÍ DALŠÍCH PRAMENŮ A POPIS ZNÁMKY (5 min.)

Zkoumání pramenů v doplňkové galerii s pomocí lupy. Vyznačování prvků známky, které souvisí s historickou událostí, jež je na ní znázorněna.

Žáci označují a popisují důležité prvky v kompozici známky. Ústřední místo zabírají tři postavy českých a/nebo slovenských legionářů v ruských uniformách. Nacházejí se v situaci, kdy se nejspíše skončil boj. Voják, který vystupuje v popředí skupinky, drží v ruce ruční granát, na bodáku pušky má zavěšenou vlajku, která je oficiální zástavou Čech. Tzv. bikolóra se objevuje i jako stuha na čapkách vojáků.

3 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ I (5 min.)

Přířazování charakteristik z nabídky na odpovídající místa v kompozici známky pomocí přetahování.

Žáci volí tři ze sedmi postavů, které muži na známce zaujímají nebo se v nich nacházejí. Přesouvají jednotlivé postoje ke gestům, pohledům, držení těla nebo rukám mužů podle toho, kde je podle nich daná vlastnost nejvýrazněji znázorněna. Smyslem úkolu je zacílit analýzu známky ke způsobům zobrazení, které jsou pro ni typické: muži hrdinně vybojovali svůj boj, ale zůstávají ostražití a připraveni k dalšímu boji. Zároveň projevují podporu druhovi, který leží (snad smrtelně raněn) na zemi.

4 PŘÍŘAZOVÁNÍ ŠTÍTKŮ II (5 min.)

Přířazování charakteristik z nabídky na odpovídající místa v kompozici fotografie pomocí přetahování.

Žáci přesouvají stejné postoje k výrazům a postavám jednotlivých mužů na fotografii. Smyslem úkolu je přivést žáky ke zjištění, že v případě dokumentárního záběru skutečných vojáků, kteří bojovali u Zborova, není snadné dané kategorie přiřadit, případně je to nemožné.

5 ČETBA TEXTU A OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ (5 min.)

Označování pasáží týkajících se důvodů vydání známky. Zkoumání pramenů v doplňkové galerii.

S pomocí analýzy textů žáci získávají a třídí kontextuální informace o bitvě u Zborova (1917) a aspektech jejího připomenutí/zobrazení na výroční známce (1937).

6 INTERPRETACE PRAMENŮ (7 min.)

Žáci na základě předchozí analýzy pramenů odpovídají do textových polí na otázky: ? V čem se liší známka a fotografie? ? Proč vydali známku?

Za zodpovězenou lze první otázku považovat v případě, pokud žák odliší, že fotografie zachycuje reálnou situaci a známka je její účelovou stylizací. Ve druhé odpovědi by měl být schopen spojit vydání známky s výročí bitvy a potřebou demonstrovat bojeschopnost Československé republiky v době, kdy rostlo její ohrožení ze strany sousedních států.

Další možnosti zapojení do výkladu:

Učitel může upozornit žáky na skutečnost, že v souvislosti s 20. výročí bitvy u Zborova byl v Československu v roce 1938 uveden do kin film Zborov (režie Josef Alfred Holman a Jiří Slavíček). Plakát, který tento film inzeruje, se tak může stát dalším pramenem, do kterého jsou kódovány významy bitvy pro Čechy a Slováky v období intenzivní hrozby pro Československo ze strany sousedních států.